

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของ
ประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*
BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PROMOTING VOTER PARTICIPATION IN
RAIMAI SUBDISTRICT AT SAMROIYOT DISTRICT
IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE.

สาลิณี นวลศรีทอง

Salinee Nuansrithong

อนุชา พลทะกุล

Anucha Phalakula

ดาวนาภา เกตุทอง

Dawnapa Kettong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Nuansrithong1990@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลไร่ใหม่ ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 358 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกใน ระดับค่อนข้างสูง ($R = 0.812$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ การน้อมนำหลักอิทธิบาท 4

* Received 21 June 2026; Revised 26 July 2026; Accepted 8 August 2026

มาใช้ในการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทัศนคติที่ดีและความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองมีอิทธิพลต่อความสมัครใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์และการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง รวมทั้งความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ขณะเดียวกันการตระหนักถึงหน้าที่พลเมือง การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และความสะดวกในการใช้สิทธิเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกไปเลือกตั้ง ส่วนการตัดสินใจเลือกตั้งควรตั้งอยู่บนการพิจารณาคุณธรรม ความน่าเชื่อถือ และนโยบายของผู้สมัครอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดการเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม, หลักอิทธิบาท 4, การเลือกตั้ง, ประชาชน, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Abstract

This mixed-methods research aimed to study 1) the level of electoral participation among citizens in Rai Mai Subdistrict, Sam Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province 2) investigate the factors influencing electoral participation among citizens in the same area and 3) propose the application of Buddhist principles to promote electoral participation. The quantitative sample consisted of 358 citizens aged 18 years and above residing in Rai Mai Subdistrict, while 9 key informants were selected for the qualitative study. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and F-test through one-way analysis of variance (ANOVA). Qualitative data were analyzed using descriptive content analysis. The findings revealed that 1) the overall level of electoral participation among citizens was at a high level 2) the factors influencing electoral participation showed a relatively high positive correlation ($R = 0.812$) with statistical significance at the 0.001 level and 3) the application of Buddhist principles to promote electoral participation involved integrating the Four Bases of Success (Iddhipāda 4). Positive attitudes and trust in the political system influenced citizens' willingness to vote. Public campaigns, voter education, and collaboration among various sectors encouraged civic participation. At the same time, awareness of civic duty, access to accurate information, and convenience in voting were key factors affecting turnout. Electoral decision-making should be based on morality, credibility, and policy considerations of candidates to ensure the selection of qualified representatives and to strengthen democratic governance.

Keywords: The Four Bases of Success (Iddhipāda 4), Application of Buddhist Principles, Electoral Participation of Citizens

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นฉบับที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน ได้บัญญัติให้การเลือกตั้งเป็น “หน้าที่” ของประชาชนทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละระดับถ้าบุคคลใดละเลย เพิกเฉย หรือไม่ใช้สิทธิของตนเองอาจถูกตัดสิทธิหรือประโยชน์อื่น ๆ ที่พึงมีตามกฎหมาย แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนอย่างเป็นทางการเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้มีโอกาสเลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้ามาบริหารตามระดับการเลือกตั้งที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งโดยการยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ที่ประชาชนมาใช้สิทธิอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการแสดงทางด้านสิทธิเสรีภาพ ความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มโนบายในการบริหารงานในรูปแบบใด หรือต้องการให้มีการพัฒนาท้องถิ่นหรือประเทศไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีคุณลักษณะเช่นใด ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประเทศในระบอบประชาธิปไตยจะเป็นการสะท้อนถึงอิสระด้านความคิดของประชาชน รวมถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนว่าในแต่ละท้องถิ่นจะมีลักษณะเช่นใด เป็นต้น (อิสริย์ วรกุลชัยสร, 2566)

“สิทธิ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมโดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย บุคคลเมื่อก่อเกิดมามีสภาพบุคคล ตามกฎหมายแล้วย่อมมีสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ สำหรับสิทธินั้น มีหลากหลายประการโดยอาจจำแนกได้ตามเนื้อหา หรือตามการกำเนิด หรือตามเงื่อนไขของการจำกัดสิทธิ สำหรับสิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิของพลเมืองประการหนึ่งในอันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐ ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยเฉพาะสิทธิทางการเมืองสิทธิทางการเมืองนั้นเป็นสิทธิในการเลือกหรือกำหนดวิถีชีวิตของตนเองทางการเมือง เช่น การเลือกตั้งตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่ในรัฐสภา นอกจากนั้นสิทธิทางการเมืองยังรวมถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกทางการเมือง สิทธิในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย การชุมนุมทางการเมืองอย่างสันติ สิทธิในการเสนอข้อร้องเรียน หรือตั้งข้อเรียกร้องทางการเมืองและสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อบุคคลใดมีสิทธิย่อมก่อเกิดหน้าที่ที่จะต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำเช่นกัน หากเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำแล้วไม่พึงกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ย่อมสามารถทำให้เกิดการเสียสิทธิได้ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนั้น หากบุคคลเพิกเฉยต่อการไปทำหน้าที่ในการใช้สิทธิดังกล่าว ย่อมต้องสูญเสียบางประการในทางการเมืองได้ หรือกล่าวได้ว่าสิทธิทางการเมืองนั้นอาจถูกจำกัดเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะปวงชนชาวไทยได้ (พนารัตน์ มาศนมาดล, 2567)

การเลือกตั้ง” เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ง่ายที่สุด การเลือกตั้งเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่มีอายุครบ 18 ปี เพื่อไปทำหน้าที่เลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติในรัฐสภาในการออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้นในการเลือกตั้งสิ่งที่สำคัญ คือ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งได้ เช่น สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สอดส่องดูแลการ

เลือกตั้ง ช่วยแจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง รวมทั้งใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งโดยเป็นสมาชิกหรืออาสาสมัครขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้งร่วมเป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งการเป็นผู้ประท้วง การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนด้านการไปใช้สิทธิของประชาชนด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง และด้านการสนับสนุนประชาธิปไตย เป็นต้น (จันทร์พานิช มหาคาญจนะ, 2559)

การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน จึงมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนากับสังคมไทยคือ การดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น รวดเร็วเรียบร้อย และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด พระสงฆ์มีบทบาทหลักในการเผยแผ่พระธรรมคำสอนถือเป็นหน้าที่หลักที่พระสงฆ์จะต้องทำให้เกิดขึ้น ต้องปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเพิ่มความศรัทธาเลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชนที่พบเห็น และเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น หรือตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อที่จะเพิ่มพูนศักยภาพในชีวิต และพัฒนาจิตใจ สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน แต่เมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การมีส่วนร่วมและวัฒนธรรม จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลต่อความความรู้สึก ความคิด และทัศนคติในทางการเมืองของประชาชนนั้นเปลี่ยนไปด้วย (พระอโณทัย กตปุญโญ และคณะ, 2563)

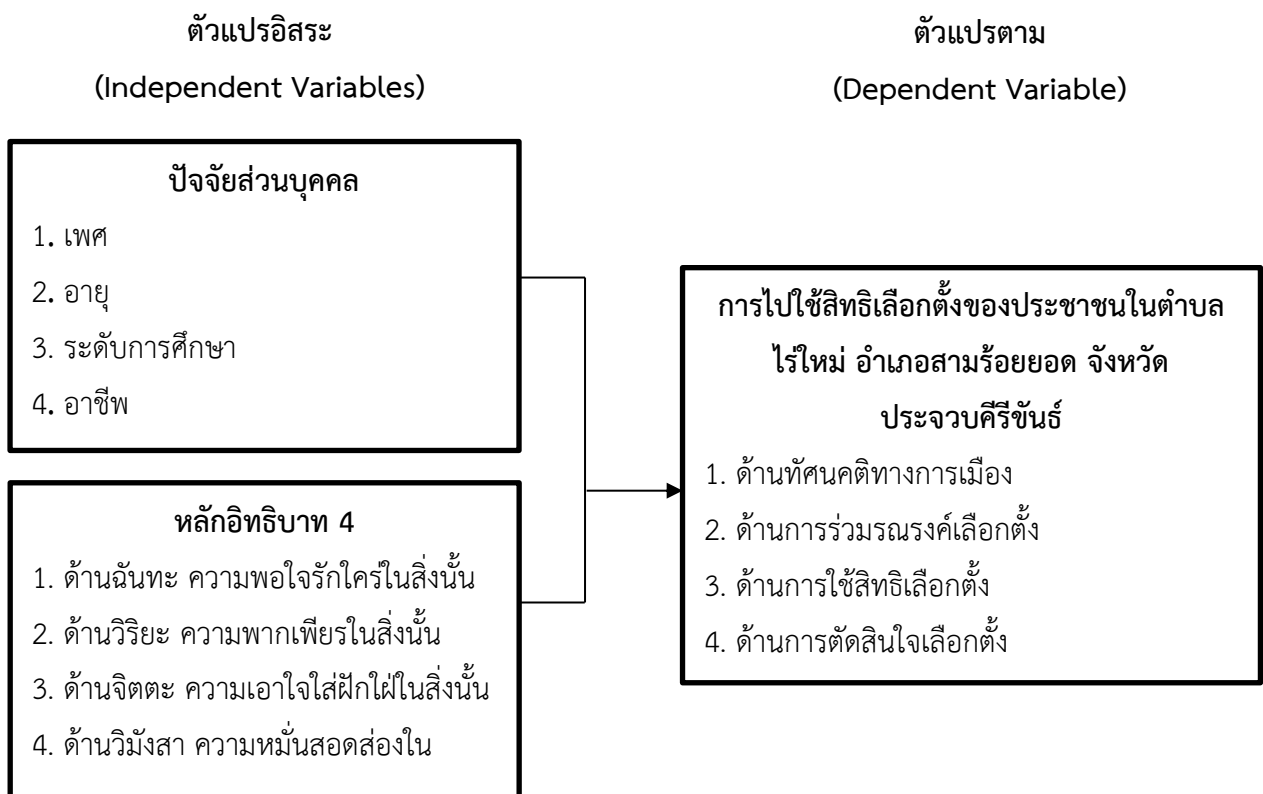
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการศึกษาด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน และจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการเลือกตั้ง ได้ทำหน้าที่ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดโดยการนำหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา มาเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยเริ่มจากการสร้างฉันทะ คือความพึงพอใจและความเต็มใจของประชาชนในพื้นที่ในการมีส่วนร่วม ต่อด้วยวิริยะ คือการส่งเสริมความเพียรพยายามและความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม จิตตะ คือการเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อความต้องการของประชาชนอย่างจริงจัง และวิมังสา คือการพิจารณาไตร่ตรองและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า รวบรวมเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาประยุกต์ในการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อกำหนด ตัวแปรอิสระ คือ หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1. ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2. ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น 3. ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4. ด้านวิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น ประยุกต์มาจากแนวคิดของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2564) และ ตัวแปรตาม คือ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. ด้านทัศนคติทางการเมือง 2. ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4. ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง ประยุกต์มาจากแนวคิดของ สุหทัยา สิ้นชัย (สุหทัยา สิ้นชัย, 2567) มาเป็นกรอบการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้ดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (หมู่ที่ 1 ,หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5) และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 3,334 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา มีประสบการณ์การสอนหรือการปฏิบัติธรรมไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีบทบาทในการเผยแผ่หรือจัดกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน เป็นผู้มีความรู้ด้านรัฐศาสตร์ การบริหารราชการ การปกครองท้องถิ่น หรือการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ มีประสบการณ์วิชาการหรือการทำงานด้านการปกครองไม่น้อยกว่า 3 ปี กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น นายก อบต., รองนายก, เลขานุการ) มีประสบการณ์บริหารงานระดับองค์กรไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีบทบาทในการตัดสินใจหรือวางแผนงานในชุมชน และ กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน เป็นผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการประสานงานกับชาวบ้านหรือจัดกิจกรรมชุมชน มีความรู้และเข้าใจปัญหา ความต้องการ และบริบทของชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 9 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาให้ความรู้และแนวทางด้านหลักธรรม กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ให้มุมมองด้านการบริหารและนโยบาย ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำชุมชนสะท้อนประสบการณ์จริงและผลกระทบต่อชุมชน ทำให้สามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนได้อย่างครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ซึ่งจากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.926

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 ชุด ซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (หมู่ที่ 1 จำนวน 205 ชุด, หมู่ที่ 4 จำนวน 112 ชุด และหมู่ที่ 5 จำนวน 41 ชุด) และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน

แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 และวิเคราะห์การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ที่ส่งผลต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่าคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

2) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 63.41 อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 57.54 การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.09 อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 39.66 รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน จำนวน 10,001 - 15,000 บาทจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 47.21

1.2 ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม

การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านทัศนคติทางการเมือง	4.04	0.56	มาก
2. ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง	3.10	0.75	ปานกลาง
3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.21	0.51	มาก
4. ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง	4.11	0.54	มาก
รวม	3.87	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.51) อยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.54) อยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมือง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.56) อยู่ในระดับมาก และด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ($\bar{X}=3.10$, S.D.=0.75) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.3 ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (อิทธิบาท ๔) เพื่อส่งเสริมไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอ สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม

หลักอิทธิบาท 4	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น	4.27	0.41	มาก
2. ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น	3.94	0.48	มาก
3. ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น	3.99	0.54	มาก
4. ด้านวิมังสา ความมั่นสอสด่องในเหตุผลในสิ่งนั้น	4.07	0.54	มาก
รวม	4.07	0.30	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.30) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านฉันทะ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.41) ด้านวิมังสา ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.54) ด้านจิตตะ ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.54) และด้านวิริยะ ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกใน ระดับค่อนข้างสูง ($R = 0.812$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงยอมรับสมมติฐาน การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1) ด้านฉันทะ ทำให้ประชาชนมีความพอใจและเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง 2) ด้านวิริยะ กระตุ้นให้เกิดความพากเพียรและความตั้งใจในการไปใช้สิทธิ 3) ด้านจิตตะ ทำให้ประชาชนเอาใจใส่และตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และ 4) ด้านวิมังสา ช่วยให้ประชาชนพิจารณาเหตุผล วิเคราะห์ข้อมูลผู้สมัครและนโยบายก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง ส่งผลให้การไปใช้สิทธิเป็นไปอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยหลักอิทธิบาท 4 ที่ได้จากผลการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายผ่าน 4 มิติ ได้แก่ ทศนคติทางการเมือง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยทศนคติที่ดีและความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองมีอิทธิพลต่อความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์และการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง รวมทั้งความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ขณะเดียวกันการตระหนักถึงหน้าที่พลเมือง การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และความสะดวกในการไปใช้สิทธิเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกไปเลือกตั้ง ส่วนการตัดสินใจเลือกตั้งควรตั้งอยู่บน

การพิจารณาคุณธรรม ความน่าเชื่อถือ และนโยบายของผู้สมัครอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดการเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1 ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 4 มีความเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ โดยทัศนคติที่ดีและความเชื่อมั่นในระบบการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์และการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ขณะเดียวกัน การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและการรณรงค์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ การตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากคุณธรรมและความสามารถของผู้สมัคร ยังสะท้อนถึงพัฒนาการทางการเมืองของประชาชน ซึ่งโดยรวมแล้วปัจจัยทั้ง 4 ด้านนี้ล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎากร เอี่ยมอำไพ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยรวมอยู่ ในระดับมาก

1.2 ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) เพื่อส่งเสริมไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านฉันทะ ด้านวิมังสา ด้านจิตตะ และด้านวิริยะตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนจะคำนึงถึงความพอใจ และเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง การกระตุ้นให้เกิดความพยายามติดตามข้อมูลและออกไปใช้สิทธิ ทำให้มีความตั้งใจและใส่ใจต่อการเลือกตั้ง ส่งผลให้ประชาชนพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจเลือกผู้แทนอย่างรอบคอบมาเป็นองค์ประกอบในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยที่ได้นำเสนอแล้ว กล่าวคือการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองประกอบด้วย มีความรักความชอบทางการเมือง มีความเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีจิตใจฝึกฝนทางการเมือง และมีสติปัญญาควบคุมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เสมอ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ด้านฉันทะ 2) ด้านวิริยะ 3) ด้านจิตตะ และ 4) ด้านวิมังสา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ค่า Sig เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยโดย ค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 1.905 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.50 แสดงให้เห็นว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน ค่า R เท่ากับ 0.812 ซึ่งค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวแปรอิสระข้างต้นมีความสัมพันธ์กัน ค่า R Square เท่ากับ 0.660 แสดงว่ากลุ่มตัวแปรอิสระข้างต้นสามารถอธิบายได้ร้อยละ 60.00 สามารถอภิปรายได้ว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) เพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ร้อยละ 60.00 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกนธ์ เปาทุ้ย และคณะ (2568) ได้ศึกษาวิจัย “การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทพรรคการเมืองในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี” ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน 3. การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทพรรคการเมืองในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การนำหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ด้านฉันทะ 2) ด้านวิริยะ 3) ด้านจิตตะ และ 4) ด้านวิมังสา มาประยุกต์เพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1) ด้านทัศนคติทางการเมือง 2) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 4) ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสามารถอธิบายได้ผ่าน 4 มิติสำคัญ ได้แก่ ทัศนคติทางการเมือง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกตั้ง ในด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการเมือง ความเชื่อมั่นในระบบ และการตระหนักถึงคุณค่าของสิทธิ จะกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิอย่างต่อเนื่อง การรณรงค์เลือกตั้งควรเน้นการปลูกจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคม และการให้ความรู้ที่ถูกต้อง ผ่านสื่อหลากหลายและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึง ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีข้อมูลที่ชัดเจน ความสะดวกในการเข้าถึงหน่วยเลือกตั้ง และแรงสนับสนุนจากสังคมรอบตัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วม ส่วนด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง ควรตั้งอยู่บนการพิจารณาคุณธรรม ความน่าเชื่อถือ และนโยบายของผู้สมัครอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องและไม่หลงเชื่อข่าวลือ ซึ่งจะนำไปสู่การเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพและเสริมสร้างความเชื่อมั่นทาง

การเมืองในระยะยาว จากการสัมภาษณ์กรอบแนวคิดหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา พบว่าสามารถประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างเป็นระบบ โดย ด้านฉันทะ ทำหน้าที่เสริมสร้างแรงจูงใจภายในผ่านการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง ขณะที่ด้านวิริยะ สะท้อนถึงความพากเพียรและความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองภายใต้การสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ด้านจิตตะมุ่งเน้นการเอาใจใส่และการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งอย่างรอบด้าน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนด้านวิมังสาเป็นกระบวนการคิดเชิงเหตุผลในการวิเคราะห์ ตรวจสอบและประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยสรุป การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ช่วยเสริมสร้างทั้งแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความใส่ใจ และการใช้เหตุผล อันเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในระบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรแพรวพราว รามโกมุท (2567) ได้ศึกษาวิจัย “การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืดพัฒนา จังหวัดระยอง” โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ หลักฉันทะ การเต็มใจไปใช้สิทธิ ประชาชนรู้บทบาท และหน้าที่ของพลเมือง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงแม้ว่ากิจกรรมทางการเมืองอาจจะน้อย เช่น การรณรงค์ทางการเมือง หลักวิริยะ ตั้งใจเลือกคนดี คนที่มีประวัติโปร่งใส ประพฤติและปฏิบัติดี มีวิสัยทัศน์ และมีผลงาน มีบทบาทต่อท้องถิ่น หลักจิตตะ มีการศึกษานโยบายของผู้สมัคร ความพร้อม ของทีมงาน ความเป็นไปได้ของนโยบายสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้จริง และหลักวิมังสา ประชาชนต้องหมั่นติดตาม ตรวจสอบ ผลงาน กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่สมาชิกสภาตำบลและผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลได้ดำเนินการ และจะต้องแสดงหรือแจ้งให้ประชาชนทราบเป็นเรื่องราวสาธารณะโดยทั่วกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริย์ วรกุลชัยศรี (2566) ได้ศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่” แนวทางการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เพื่อสร้างความพอใจหรือเต็มใจ ในการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และผลงานของผู้สมัคร ตลอดจนศึกษานโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ 2) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เพื่อสร้างความพยายามในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในการเลือกตั้ง ตลอดจน กระบวนการขั้นตอนของการเลือกตั้ง 3) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เพื่อสร้างความสนใจในการเลือกตั้ง ตลอดจนการพิจารณาคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างจริงจัง และ ไตร่ตรองนโยบายของพรรคการเมือง เพื่อให้เข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับและ 4) ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) เพื่อสร้างกระบวนการตรวจสอบพฤติกรรมคุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบ ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุหทัยา สินชัย (2567) ได้ศึกษาวิจัย “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนใน อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนใน อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการตัดสินใจทางการเมือง

มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการไปใช้เลือกตั้งของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน ในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และ ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีคุณภาพ โปร่งใส และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง มาใช้เป็นแนวทางได้องค์ความรู้ใหม่ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึง 1) ระดับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R = 0.812$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงยอมรับสมมติฐาน การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านฉันทะ ทำให้ประชาชนมีความพอใจและเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ด้านวิริยะ กระตุ้นให้เกิดความพากเพียรและความตั้งใจในการไปใช้สิทธิ ด้านจิตตะ ทำให้

ประชาชนเอาใจใส่และตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และด้านวิม้งสา ช่วยให้ประชาชนพิจารณาเหตุผล วิเคราะห์ข้อมูลผู้สมัครและนโยบายก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง ส่งผลให้การใช้สิทธิเป็นไปอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และ 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลไรใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยหลักอิทธิบาท 4 ผ่าน 4 มิติ ได้แก่ ทศนคติทางการเมือง การร่วมมรดงค์เลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยทศนคติที่ดีและความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองมีอิทธิพลต่อความสนใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์และการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง รวมทั้งความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ขณะเดียวกัน การตระหนักถึงหน้าที่พลเมือง การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และความสะดวกในการใช้สิทธิเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกไปเลือกตั้ง ส่วนการตัดสินใจเลือกตั้งควรตั้งอยู่บนการพิจารณาคุณธรรม ความน่าเชื่อถือ และนโยบายของผู้สมัครอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดการเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย ทั้งหมดนี้ช่วยส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มีคุณภาพ โปร่งใส และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.) ประชาชนควรได้รับการส่งเสริมผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชน วัด และสถานศึกษา จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้ง สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง รวมถึงขั้นตอนการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2) ประชาชนควรได้รับการพัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลการเลือกตั้งให้สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงในทุกกลุ่ม โดยควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น เสียงตามสายชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อสังคมออนไลน์ และการประชุมหมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่เลือกตั้ง รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุม

3) ประชาชนควรได้รับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมผ่านบทบาทของผู้นำชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชน ในการกระตุ้นการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และเครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชน เพื่อให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นกิจกรรมร่วมของชุมชนและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมด้านอื่นร่วมกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น หลักสัปปุริสธรรม หลักทศพิธราชธรรม หรือหลักสาราณียธรรม เพื่อเปรียบเทียบว่าหลักธรรมใดมีความเหมาะสม และส่งผลต่อการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ควรขยายพื้นที่การศึกษาไปยังพื้นที่หรือบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่เมือง พื้นที่ชนบท หรือจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะ

ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถพัฒนาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3) ควรศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยนำแนวทางการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ไปใช้จริงในการจัดกิจกรรมรณรงค์หรือโครงการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในชุมชน แล้วประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปพัฒนานโยบายและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- จันทรานุษ มหากาญจนะ. (2559). *การเมืองเปรียบเทียบ กรอบทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการวิจัย*. การเมืองเปรียบเทียบ กรอบทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการวิจัย.
- พนารัตน์ มาศฉมาดล. (2567). *การเสียสิทธิทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2567 จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2564). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 99)*. มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ.
- พระอโณทัย กตปุญโญ และคณะ. (2563). *การส่งเสริมจิตสำนึกการเมืองภาคพลเมืองเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(1), 47–58.
- เพชรแพรวพราว รามโกมุท. (2567). *การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง [สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต]*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. (2564). *รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป [ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์]*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สกนธ์ เป่าหุ้ย และคณะ. (2568). *การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทพรรคการเมืองในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี*. วารสารชัยมงคลปริทรรศน์, 5(2), 43–54.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป [ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์]*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุหทัยา สิ้นชัย. (2567). *การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในอำเภอมือง จังหวัดชลบุรี [สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต]*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อิสริย์ วรกุลชัยสร. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์]. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.)*. New York: Harper & Row.